

ברכות כח:

המנחה: **מתני'** ר' נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה אמרו לו מה מקום לתפלה זו אמר להם בכניסתי אני מתפלל שלא יארע דבר תקלה על ידי וביציאתי אני נותן הודאה על חלקי: **גמ'** ת"ר "בכניסתו מהו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי ולא" ^א אומר וא" ^ב על טמא טהור ולא על טהור טמא ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם ביציאתו

רש"י

גמ' ולא אכשל. וישמחו חבירי על כשלוני הרי רעות שמים שיצאו על ידי שאגרום להם ^א שיענשו:

בבא בתרא קלג-א

עניין: בעתה אחישנה

שו"ת חתם סופר או"ח ריש סי' רח

שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי לא מיירי ולא נתיירא מהמתכבדים בקלוננו ח"ו כי לא נמצאו כאלו בחבורת חז"ל, ועוד מ"ט לא חש על כשלון ההלכה עצמה ורק על שישמחו בו חבריו, אבל נלע"ד עפ"י דאיתא פ' יש נוחלין קל"ג ע"ב אני ה' בעתה אחישנה ופירש רשב"ם וז"ל, איכספ רב עיליש מרבא פן יאמר רבא בלבו אילו לא הייתי בכאן היה דין שקר וכו', קרא עליו רבא לנחמו אני ה' בעתה אחישנה, בעת שהצדיקים צריכים לישועה הקב"ה ממציאה להם אף אתה אני יודע כך שמעולם לא באתה דין תקלה על ידך שהרי עכשיו זמנני לי הקב"ה קודם שהגעת להוראה ולא נכשלת עכ"ל, הרי שרב עיליש כמעט נכשל והקב"ה הזמין לו רבא והיה שמחה לרבא שזכה להציל רב עיליש, ויותר טוב היה לרב עיליש אילו זיכהו הקב"ה שיעמוד על האמת מעצמו ולא יצטרך להזמנת רבא להצילו ושישמח רבא במצותו, וזו היתה תפלת (רחב"ד) [ר' נחוניא בן הקנה] שלא אכשל בדבר הלכה ואצטרך שליח להחזירני וישמחו בי חברי שזכה להצילני, אתה ה' תזכני שאעמוד בעצמי על האמת, וכן כל חברי לא נצטרך זה לזה, כנלפע"ד, אבל חלילה וחלילה שישמחו איש בתקלת חברו:

אדרת אליהו לרבי רפאל חי ריקי

קרי עליה אני ה' בעתה אחישנה. ותחזור ארץ ישראל לבני ישראל דהוי ירושה להם אע"ג דאמר הקב"ה שאם יחטאו אחריהם תהיה לאומות העולם דהוה ליה כי האי דאמר נכסי לך ואחריך לפלוני דאם הראשון ראוי ליורשו אין לשני כלום דלא כרב עיליש אלא כרבא, נמצא היות פסוק זה מעניינו ורשב"ם פירשו בדרך אחר והכל אמת ¹⁷: